

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer Toegang: 3.13.23

Inventaris van het archief van het Gewestelijk Arbeidsbureau Rotterdam, 1944-1989

Centrale Archief Selectiedienst

Nationaal Archief, Den Haag 2009

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Het Gewestelijk Arbeidsbureau (GAB), 1940-1984.....	7
Arbeidsbureau Nieuwe Stijl (ANS), (1973) 1984-1990.....	8
De Arbeidsvoorzieningsorganisatie, 1991-heden.....	8
De Commissie van Advies bij de directeur van het GAB.....	9
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	9
De verwerving van het archief.....	9
Inhoud en structuur van het archief.....	10
Selectie en vernietiging.....	10
Verantwoording van de bewerking.....	11
Verwant materiaal.....	12
Beschikbaarheid van kopieën.....	12
Verwante archieven.....	12
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	13
1 STUKKEN VAN ALGEMENE AARD.....	13
2 STUKKEN VAN BIJZONDERE AARD.....	14
2.1 Organisatie.....	14
2.2 Taakuitvoering.....	14

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Gewestelijk Arbeidsbureau Rotterdam

Archiefbloknummer:

37256

Omvang:

5 inventarisnummer(s) 0,10 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Gewestelijk Arbeidsbureau Rotterdam

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief van het Gewestelijk Arbeidsbureau Rotterdam bevat stukken van het bijkantoor Maassluis, onder meer met betrekking tot de Tweede Wereldoorlog. Daarnaast bevat het archief conceptbeleidsplannen en een gedenkboek over 75 jaar arbeidsvoorziening in Rotterdam.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Gewestelijk Arbeidsbureau Rotterdam, nummer toegang 3.13.23, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Arbeidsbureau Rotterdam, 3.13.23, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

HET GEWESTELIJK ARBEIDSBUREAU (GAB), 1940-1984

Het ontslagrecht onderscheidt zich in de landen om ons heen, doordat het beëindigen van een dienstbetrekking, of ruimer gesteld van een arbeidsverhouding, in het algemeen afhankelijk is gesteld van de toestemming van de directeur van het GAB. Het Nederlandse ontslagrecht rust in hoofdzaak op twee pijlers, de regeling van het ontslagrecht in het Burgerlijk Wetboek en de regeling van het zogeheten ontslagverbod in het Buitengewoon Besluit Arbeidsverhoudingen 1945.

In de oorlogsjaren was de Arbeidsinspectie onder andere belast met opsporing van overtredingen van het ontslagverbod (afgekondigd 11 juni 1940). De Arbeidsinspectie voorzag de directeurs van de arbeidsbureaus van advies bij ontslagzaken.

Bij een verzoek om een ontslagvergunning voor een (langdurig) zieke moesten directeurs van GAB's de belangen afwegen van zowel de arbeidsongeschikte werknemer als het bedrijf.¹ Hierbij werden zij geadviseerd door de Gemeenschappelijke Medische Dienst (GMD). Eén en ander was neergelegd in art. 11 van het Besluit tot uitvoering van art. 6 derde en vierde lid van het Buitengewoon Besluit Arbeidsverhoudingen 1945 (Stcrt. 1990, 252).

Tussen 1945 (effectief 1947) en 1950 waren de arbeidsbureaus tevens belast met de looncontrole in het bouwbedrijf, de kunstnijverheid en de installatiebedrijven.

Het GAB adviseerde de minister over de wachtgeldregelingen van kort na de Tweede Wereldoorlog. De Wachtgeldregeling 1946 (Stcrt. 1945, 131), een Rijkssubsidie, waarbij de lokale bemoeienis met de wachtgeldregelingen van de gemeenten aan de GAB's werd overgedragen. De subsidie (tot 50% van de kosten) werd verstrekt aan ondernemingen, maar kon ook aan een door een aantal ondernemingen samen opgericht wachtgeldfonds met rechtspersoonlijkheid worden uitgekeerd.

Verder werd ertussen de administrateurs/uitvoeringsinstellingen en de arbeidsbureaus informatie uitgewisseld over werklozen/werkzoekenden, met name in verband met opsporen van verwijtbare tekortkomingen van uitkeringsgerechtigden bij het zoeken naar passend werk. De directeur van het Arbeidsbureau kon verder aan een werkgever vrijstelling verlenen van de verplichting een bepaald aantal gehandicapte werknemers in dienst te hebben.

Op 1 december 1976 trad in werking de Wet Melding Collectief Ontslag van 24 maart 1976 (Stb. 223). De bedoeling van deze wet is om een werkgever, die zich als gevolg van ongunstige economische ontwikkelingen in zijn bedrijf genooddaakt ziet een aantal werknemers te ontslaan, te verplichten hiervan tijdig melding te doen aan de vakbonden en aan het Gewestelijk Arbeidsbureau. Wanneer deze melding wordt gevolgd door een verzoek om toestemming voor het geven van ontslag, moet de directeur van het GAB één maand na de datum van de melding wachten met het in behandeling nemen van de ontslagaanvragen. De verplichte wachttijd biedt de vakbonden de gelegenheid tot het voeren van overleg met de werkgever over bijvoorbeeld mogelijke alternatieven die het aantal met ontslag bedreigde werknemers wellicht zouden kunnen beperken. Verder kan worden overlegd over de mogelijkheid van een sociaal plan, teneinde althans de financiële gevolgen van het ontslag voor de betrokken werknemers zoveel mogelijk te verzachten. Het arbeidsbureau kan de wachttijd benutten om in het kader van de

¹ Tekst is gebaseerd op Rapport Institutioneel Onderzoek Arbeidsvoorzieningenbeleid. Een institutioneel onderzoek naar de taken en handelingen van actoren op het beleidsterrein van de arbeidsvoorziening 1940 - 2000 (Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid - PIVOT, 's-Gravenhage, 2004). PIVOT-rapport nr.: 134A.

arbeidsbemiddeling te zoeken naar herplaatsingsmogelijkheden, te bezien in hoeverre scholingsmaatregelen de kans op herplaatsing van de werknemers kunnen vergroten dan wel te onderzoeken of bepaalde overheidsmaatregelen ontslag kunnen voorkomen of beperken.

In de jaren zeventig kwam de overheid met een aantal bij wet geregelde bijzondere ontslagverboden. Deze kunnen onderscheiden worden in een tweetal groepen. De eerste verleent een bepaalde groep werknemers extra ontslagbescherming (bijvoorbeeld leden van medezeggenschapscommissies). De tweede richt zich op ontslagen welke maatschappelijk onbetamelijk worden beschouwd, hetzij omdat ze geschieden tijdens een bepaalde periode (ziekte, zwangerschap, militaire dienst), hetzij vanwege de reden van het ontslag (huwelijk, bevalling, discriminatie).

Het GAB heeft een groot aantal taken, zoals:

- registratie van vacatures, die werkgevers hier aanmelden
- registratie van werkzoekenden
- het geven van informatie en advies aan werkzoekenden
- werkzoekenden helpen bij het vinden van werk
- werkgevers helpen bij het vinden van personeel
- controle uitoefenen ten behoeve van uitkerende instanties
- behandeling van ontslagzaken
- advies

Hieraan kunnen nog deeltaken worden toegevoegd. Zo wordt bij de registratie van werkzoekenden onderscheid gemaakt tussen eenvoudig en moeilijk bemiddelbare cliënten. Een speciale adviescommissie staat de directeur van het GAB bij.

ARBEIDSBUREAU NIEUWE STIJL (ANS), (1973) 1984-1990

Vanaf 1973 is een begin gemaakt met wat het ANS werd genoemd. Hierbij werd plaats ingeruimd voor automatisering, een regionaal arbeidsmarktbeleid en de integratie van de bemiddeling voor vrouwen en mannen. In 1984 was de invoering van het ANS voltooid.

DE ARBEIDSVOORZIENINGSORGANISATIE, 1991-HEDEN

Tot 1991 maakten de arbeidsbureaus deel uit van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Per 1 januari 1991 werden de arbeidsbureaus ondergebracht in de Arbeidsvoorzieningsorganisatie, een zelfstandige openbare organisatie onder tripartiet bestuur (werknemers, werkgevers en rijksoverheid).

In het kader van de Wet Werkloosheidsvoorziening (WWV) werd door iedere gemeente een Commissie Werkloosheidsvoorziening ingesteld, die het gemeentebestuur moest adviseren over onderwerpen die een relatie hadden met de uitvoering van de Wet Werkloosheids Voorziening (WWV). Het gemeentebestuur was in een aantal gevallen verplicht om het advies van de commissie te vragen. In de commissie was het gemeentebestuur vertegenwoordigd, de rijksconsulenten, de werknemersvakcentrales en de Arbeidsvoorzieningsorganisatie. Wanneer de verlener van bijstand aan de verlening voorwaarden verbindt om iemand in te schakelen bij de arbeid, dient hij advies hierover te vragen aan het GAB, in art. 31 van de Algemene Bijstandswet de Arbeidsvoorzieningsorganisatie genoemd. Vanaf 1993 geldt de bepaling dat burgemeester en wethouders en de Arbeidsvoorzieningsorganisatie samen moeten werken om uitkeringsgerechtigden in te schakelen in de arbeid.

Tevens heeft de directeur of een aangewezen ambtenaar zitting in gemeentelijke adviescommissies voor de Rijksgroepsregelingen en de WWV.

DE COMMISSIE VAN ADVIES BIJ DE DIRECTEUR VAN HET GAB

Deze commissies zijn bij KB E51 van 17 juli 1944 aan de directeurs van de GAB's toegevoegd. De directeurs woonden de vergaderingen wel bij maar maakten geen deel uit van de commissies. De leden van de commissies werden benoemd door de minister van Sociale Zaken, vanaf 1945 na een voordracht door de Stichting van de Arbeid. Hun taak was het adviseren van de directeurs van de GAB's, bijvoorbeeld bij het opstellen van beleidsplannen. Verder konden zij beslissende uitspraken doen in de gevallen waarin onduidelijkheid bestond over de mogelijkheid een mindervalide arbeidskracht in dienst te nemen.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

De archieven zijn afkomstig uit het depot van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Het grootste gedeelte stond in opslag en beheer bij Iron Mountain te Amsterdam.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is krachtens bepalingen van de Archiefwet overgebracht.

Inhoud en structuur van het archief

SELECTIE EN Vernietiging

Voor de kerntaak van de archiefvormende organen is bij de selectie gebruik gemaakt van de volgende selectielijst (de selectie van de archieven heeft in 2005 plaatsgevonden onder de toen geldende selectiegrondslagen. Het toegankelijk maken van de te bewaren archiefbestanden is niet beïnvloed door de actualisatie van de selectiegrondslagen):

- De selectielijst voor de neerslag van de handelingen van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de onder hem ressorterende actoren op het beleidsterrein 'Arbeidsvoorzieningenbeleid' vastgesteld: 11 november 2004/Nr. C/S/04/2452, gepubliceerd in de Staatscourant van 13 januari 2005, nr. 9;
- Daarnaast is gebruik gemaakt van:
- De selectielijst voor de neerslag van de handelingen van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de onder hem ressorterende actoren op het beleidsterrein 'Beheer van de Rijksbegroting' over de periode 1945 - 2000, vastgesteld: 8 januari 1998/Nr. 98.31.RWS/JW, gepubliceerd in de Staatscourant van 30 juli 1998, nr. 142. Geactualiseerd bij besluit van 25 januari 2005/Nr. C/S/05/142, gepubliceerd in de Staatscourant van 31 maart 2005, nr. 62;
- De selectielijst voor de neerslag van de handelingen van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op het beleidsterrein 'Inkomens- en Arbeidsvoorwaarden' over de periode 1940 - 1994, vastgesteld: 2 juni 1998/RAD/B&T/98.18/CZ, gepubliceerd in de Staatscourant van 1999, nr. 44;
- De selectielijst voor de neerslag van de handelingen van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, het College van Toezicht Sociale Verzekeringen en rechtsvoorgangers en de overige onder de minister ressorterende actoren op het beleidsterrein 'Sociale Verzekeringen' over de periode [1940] 1997 - 2003 vastgesteld: 18 februari 2002/R&B/OSA/2002/575, gepubliceerd in de Staatscouranten van 6, 7 en 8 mei 2002, de nrs. 85, 86 en 87;
- De selectielijst voor de neerslag van de handelingen van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de onder hem als vakminister ressorterende actoren op het deelbeleidsterrein 'Arbeidsverhoudingen bij de Overheid' over de periode 1945 - 1995 (1997) vastgesteld: 3 september 2001/R&B/OSA/2001/873, gepubliceerd in de Staatscourant van 16 oktober 2001, nr. 200;
- De selectielijst voor de neerslag van de handelingen van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de onder hem als vakminister ressorterende actoren op het deelbeleidsterrein 'Arbeidsvoorwaarden Rijkspersoneel' over de periode 1945 - 1996 vastgesteld: 3 september 2001/R&B/OSA/2001/873, gepubliceerd in de Staatscourant van 16 oktober 2001, nr. 200;
- De selectielijst voor de neerslag van de handelingen van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de onder hem als vakminister ressorterende actoren op het deelbeleidsterrein 'Formatiebeleid, Arbeidsmarktbeleid en Personeelsontwikkeling en Mobiliteit' over de periode 1945 - 1996 vastgesteld: 3 september 2001/R&B/OSA/2001/873, gepubliceerd in de Staatscourant van 17 oktober 2001, nr. 201;
- De selectielijst voor de neerslag van de handelingen van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de onder hem als vakminister ressorterende actoren op het deelbeleidsterrein 'Arbeidsomstandigheden bij de Overheid' over de periode 1945 - 1996 vastgesteld: 3 september 2001/R&B/OSA/2001/873, gepubliceerd in de Staatscourant van 17 oktober 2001, nr. 201;
- De selectielijst voor de neerslag van de handelingen van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de onder hem als vakminister ressorterende actoren op het deelbeleidsterrein 'Personeelsinformatievoorziening en Administratie' over de periode 1945 - 1996 vastgesteld: 3 september 2001/R&B/OSA/2001/873, gepubliceerd in de Staatscourant van 17 oktober 2001, nr. 201;

- De selectielijst voor de neerslag van de handelingen van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de onder hem ressorterende actoren op het beleidsterrein 'Sociale Voorzieningen' vastgesteld: 7 december 2000/R&B/OSTA/2000/2087, gepubliceerd in de Staatscourant van 23 februari 2001, nr. 39;
- De selectielijst voor de neerslag van de handelingen van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de onder hem ressorterende actoren op het beleidsterrein 'Overheidsinformatievoorziening' vastgesteld: 11 juli 2003 C/S/03/1697, gepubliceerd in de Staatscourant van 20 oktober 2003, nr. 202;
- De selectielijst voor de neerslag van de handelingen van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de onder hem ressorterende actoren op het beleidsterrein 'Arbeidsverhoudingen' over de periode 1945 - 1994, vastgesteld 18 februari 2002/R&B/OSA/2002/574, gepubliceerd in de Staatscourant van 11 april 2002, nr. 70. Gerectificeerd bij besluit van 7 november 2002/nr. C/S/02/3693.

Voor de selectie hadden de archieven een omvang van ca. 561 meter. Het geheel was niet te splitsen naar de diverse archiefvormers omdat de archiefbestanden voor de bewerking door elkaar stonden.

Het archief is na bewerking, met uitzondering van het te vernietigen bestand, het vreemd archief en de termijnstukken, verzonden naar het Nationaal Archief en de regionaal historische centra in het land. Dat bestaat uit 47,4 meter te bewaren archiefbescheiden en 0,875 meter archiefbescheiden van vóór 1940.

Het vreemd archief en de termijnstukken, met een omvang van 15,25 meter, zijn naar het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid teruggezonden.

De vernietiging van de 497,475 meter archiefbescheiden is, na toestemming van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, bij brief van 30 juni 2005, kenmerk DAZ/B&A DIV/05/50128, gerealiseerd door Van Gansewinkel Nederland BV.

Voor het Nationaal Archief betekent het dat er 8 meter te bewaren archiefbescheiden en ca. 0,1 meter archiefbescheiden van vóór 1940 zijn overgedragen.

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

In 2005 zijn door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ter bewerking aan de Centrale Archief Selectiedienst te Winschoten aangeboden de archieven van de arbeidsbureaus, districts bureaus, regionale besturen voor de Arbeidsvoorziening en hun taakvoorgangers over de periode 1913 - 1993. Tussen 2005 - 2007 zijn de archieven geselecteerd en geïnventariseerd.

Doel van de bewerking was de archieven in een zodanige staat te brengen, dat ze voldoen aan de normen voor de goede, geordende staat en ze overgebracht kunnen worden naar het Nationaal Archief (NA) en de regionaal historische centra (RHC). Daarbij is overeengekomen dat er per provincie een klassieke inventaris wordt vervaardigd, een verzamelband, waarin elke betreffende archiefvormer met een eigen nummering wordt opgenomen. De archiefbescheiden van vóór 1940 worden afgescheiden omdat de bureaus toen gemeentelijke instellingen waren en overgedragen aan het NA en de RHC's.

Voor de materiële staat van het archief is de bewerking van het te bewaren gedeelte uitgevoerd conform artikel 11 van het Archiefbesluit en de Regeling Duurzaamheid Archiefbescheiden.

Verwant materiaal

BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

VERWANTE ARCHIEVEN

Zie ook:

- 3.13.11 - Inventaris van het archief van het Regionaal Bestuur voor de Arbeidsvoorziening Drechtsteden, 1990-1992
- 3.13.12 - Inventaris van het archief van het Districtsbureau voor de Arbeidsvoorziening in de Provincie Zuid-Holland, 1950-1990
- 3.13.13 - Inventaris van het archief van het Gewestelijk Arbeidsbureau Alphen aan den Rijn, 1941-1991
- 3.13.14 - Inventaris van het archief van het Gewestelijk Arbeidsbureau Delft, 1946-1990
- 3.13.15 - Inventaris van het archief van het Gewestelijk Arbeidsbureau Dordrecht, 1940-1989
- 3.13.16 - Inventaris van het archief van het Gewestelijk Arbeidsbureau Gorinchem, 1948-1989
- 3.13.18 - Inventaris van het archief van het Gewestelijk Arbeidsbureau Gouda, 1946-1989
- 3.13.19 - Inventaris van het archief van het Gewestelijk Arbeidsbureau Den Haag, 1945-1990
- 3.13.20 - Inventaris van het archief van het Gewestelijk Arbeidsbureau Leiden, 1946-1991
- 3.13.21 - Inventaris van het archief van het Gewestelijk Arbeidsbureau Nieuwe Waterweg Noord te Schiedam, 1946-1991
- 3.13.22 - Inventaris van het archief van het Gewestelijk Arbeidsbureau Oud-Beijerland, 1950-1982
- 3.13.24 - Inventaris van het archief van het Gewestelijk Arbeidsbureau Schiedam, 1952-1953
- 3.13.25 - Inventaris van het archief van het Gewestelijk Arbeidsbureau Spijkenisse, 1969-1990
- 3.13.26 - Inventaris van het archief van het Gewestelijk Arbeidsbureau Woerden, 1946-1981

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

1 STUKKEN VAN ALGEMENE AARD

1	Jaarverslagen van het bijkantoor Maassluis over de jaren 1943, 1945, 1947 - 1948.
1944-1949	1 omslag
2	Verslag van het bijkantoor Maassluis over de werkzaamheden en gebeurtenissen
van 1 mei 1941 tot en met de bevrijding.
1945	1 stuk

2 STUKKEN VAN BIJZONDERE AARD**2.1 ORGANISATIE**

- 3** Gedenkboek over 75 jaar arbeidsvoorziening in Rotterdam.
1987 1 stuk

2.2 TAAKUITVOERING

- 4** Arbeidsmarktbeschrijvingen van het bijkantoor Maassluis over 1949 - 1952.
1950-1953 1 omslag
- 5** Conceptbeleidsplannen 'Op zoek naar meer kwaliteit' voor 1990.
1989 1 omslag